

Justitiedepartementet
Ert dnr. Ju2024/00480

Yttrande – utkast till lagrådsremiss Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd

Örebro kommun har inbjudits att lämna yttrande över utkast till lagrådsremiss Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd. Nedan följer Örebro kommuns synpunkter.

I korthet innebär lagförslaget att flyktingar från Ukraina kan folkbokföras och därmed få tillgång till det mesta av statlig, regional och kommunal socialförsäkring. Det enda undantaget som nämns är LSS och bosättningsbaserade förmåner som den ukrainska gruppen inte skulle få tillgång till. För Örebro kommun innebär förslagen att Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden berörs (främst genom rätten till ekonomiskt bistånd samt rätten till vuxenutbildning), men även Socialnämndens verksamheter.

Enligt lagrådsremissen kan förslagen medföra vissa ökade kostnader för kommunerna. I stället för boendekostnader betalda och LMA-ersättning att leva på, kommer en ukrainsk flykting få etableringsersättning från Arbetsförmedlingen på 308 kr per dag som ska täcka alla kostnader. Det är uppenbart att en stor del av flyktingarna kommer att vara i behov av ekonomiskt bistånd, speciellt eftersom många av de flyktingar som kommit är ensamstående och många har barn.

I lagrådsremissen står att viss ersättning för ekonomiskt bistånd och vissa andra insatser kan utgå till kommunerna via utgiftsområde 13 Integration och Jämställdhet, till exempel för ekonomiskt bistånd som kommuner ger till utlänningar som är förhindrade att delta i etableringsinsatser. Enligt lagförslaget ska kommuner och regioner kunna söka ersättningar som gäller för nyanlända.

Vidare framgår att kommuner och regioner kommer att få statlig ersättning:

”Kommuner och regioner kommer att få statlig ersättning för kostnader för mottagandet enligt ordinarie ersättningssystem på utgiftsområde 13 Integration och Jämställdhet. Ersättningen regleras i förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar och omfattar bl.a. viss ersättning för utbildning, sfi, ekonomiskt bistånd och varaktig hälso- och sjukvård.”

Örebro kommun anser att det är positivt att den ukrainska gruppen får tillgång till socialförsäkringssystemet, men det är oklart vilka förväntningar detta skapar hos målgruppen som å ena sidan släpps in i det svenska välfärdssystemet vilket ger bättre förutsättningar för integration, men å andra sidan har tidsbegränsade uppehållstillstånd.

I lagrådsremissen framgår att det är etableringsersättning som är aktuell och att kommuner och regioner kommer att få statlig ersättning för kostnader för mottagandet enligt ordinarie ersättningssystem.

Utifrån nivån på etableringsersättningen och med vetskap om bland annat boendekostnader för gruppen, vill Örebro kommun framföra följande frågeställningar:

- Bedömningen är att arbetsbelastningen ökar inom Örebro kommuns verksamheter och att bemanningen därför behöver öka. Kommer kommunerna få statlig ersättning för ökad arbetsbelastning?
- Kommer statsbidrag i form av schablonersättning betalas ut eller ska kostnader redovisas och ersättas ”krona för krona”?
- I avvaktan på etableringsersättning, kan utbetalt ekonomiskt bistånd eftersökas?
- Många nyanlända har rätt till bostadsbidrag och barnbidrag vilket innebär ett lägre behov av ekonomiskt bistånd. Om den ukrainska gruppen inte har rätt till dess statliga bidrag, kommer då kommunerna få ersättning för ökat behov av ekonomiskt bistånd?
- Av förslaget framgår att utvecklingen av kommunernas kostnader med anledning av förlagen kommer att följas och vid behov ska regeringen återkomma i kommande propositioner. Vad innebär det? Kommer kommunerna få information om vad som ska mätas? Erfarenheten visar att det brukar vara svårt att mäta i efterhand om det inte redan från början har skapats förutsättningar att följa utvecklingen.

Avslutningsvis vill Örebro kommun framföra följande:

- För det första är det viktigt att de ökade kostnader som förslagen innebär inte kommer att belasta kommunerna.
- För det andra är det viktigt att staten ger kommuner och regioner goda och långsiktiga planeringsförutsättningar innan lagändringarna träder i kraft.

John Johansson (S)
Kommunstyrelsens ordförande
Kommunstyrelsen

ÖREBRO

Delegationsbeslut

2024-04-03

Ks 486/2024

Kommunstyrelsen

Svar på remiss - Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd Dnr Ju2024/00480**Ärendet**

Justitiedepartementet har inbjudit Örebro kommun att lämna yttrande över utkast till lagrådsremiss Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd.

Lagrådsremissens förslag syftar till att förbättra levnadsvillkoren för utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och ge dem större möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden på ett ändamålsenligt och samhällsekonomiskt effektivt sätt.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 november 2024.

Sista svarsdag är den 5 april 2024.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2024-03-18

Yttrande, 2024-03-18

Remiss: utkast till lagrådsremiss Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd.

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar:

- Förslag till yttrande antas och överlämnas till Justitiedepartementet.

Delegationsbeslutet fattas med stöd av Kommunstyrelsens delegationsförteckning punkt 1.9 för delegering av beslut i så brådskande ärenden att nämndens avgörande inte kan avvaktas, enligt kommunallagen 6 kapitel 39 §.

John Johansson (S)
Kommunstyrelsens ordförande